המשנים ליועצת המשפטית לממשלה
(משפט ציבורי-מינהלי)
(משפט ציבורי-חוקתי)
כ״ה באב תשפ״ה
19 באוגוסט 2025

לכבוד
מר אמיר מדינה
מ״מ מנכ״ל משרד העבודה

שלום רב,

הנדון: **<u>מבחנים למתן תמיכות של משרד העבודה לעידוד תעסוקת הורים באמצעות השתתפות בעלות שכר לימוד במעון או במשפחתון שנה״ל תשפ״ו</u>**
מכתבה של היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 14.7.2025

1. כזכור, במסגרת פסק-דינו של בית המשפט העליון בעתירות שהוגשו בנושא זכאותם של הורים חייבי גיוס, לתמיכה לפי מבחני התמיכה של משרד העבודה, שכותרתם ״השתתפות המדינה בעלות שכר לימוד במעון או במשפחתון״, לפי תבחין של לימודים תורניים, נקצבה תקופת המעבר להפסקת זכאותם של אלה לסבסוד עד ליום 28.2.2025 (בג״ץ 58820-08-24 **אמת ליעקב נ׳ היועצת המשפטית לממשלה** ואח׳; פסק דין מיום 25.11.2024; להלן: **פסק הדין**). כן נקבע כי שר העבודה יפרסם בתוך חודש ימים מבחני תמיכה לגבי כלל האוכלוסייה, בהתאם להנחיות היועצת המשפטית לממשלה.

2. בהתאם לכך, פורסמו מבחני התמיכה לשנת התשפ״ה, ונכללה בהן הוראה כי החלופה של זכאות מכוח לימודי ההורה במוסדות תורניים, עבור מי שהם חייבי גיוס, תהיה בתוקף עד לסוף חודש פברואר 2025.

3. בהמשך לכך, על רקע מאות בקשות שהוגשו למשרד העבודה על-ידי הורים חייבי גיוס לשינוי בתבחין המזכה אותם בסבסוד, בצד פרסומים תקשורתיים מהם עלה כי גורמים מסוימים פעלו להנחות תלמידי מוסדות תורניים כיצד להמשיך לקבל סבסוד שלא כדין תוך יצירת מצג של מעבר לסטטוס אחר,[1] גיבשו גורמי המקצוע במשרד העבודה ובמשרד האוצר את הנוהל בעניין דרישת מסמכים נוספים למשני סטטוס תעסוקתי מחודש מרץ 2025 ואילך (להלן: **נוהל משני סטטוס תשפ״ה**), על מנת למנוע מעברים שלא כדין. נוהל זה אושר ופורסם לאחרונה.

4. במקביל לאמור, פניתם אלינו במייל ביום 16.7.2025, בעניין המבחנים למתן התמיכות האמורות לשנת תשפ״ו, לקראת פרסומם לשנת הלימודים הקרובה. טיוטת המבחנים כפי שהועברה אלינו, כוללת במסגרת התבחין של תלמיד מוסד תורני, הסדר דומה לזה שנכלל במסגרת מבחני התשפ״ה בעקבות פסק הדין והנחיותינו בנושא. כמו-כן, הטיוטה כוללת מספר שינויים ספורים שאינם נוגעים לתבחין של הלומדים במוסד תורני.

[1] ראו למשל כתבה בערוץ 7 שכותרתה ״במגזר החרדי מצאו דרך לעקוף את ביטול סבסוד המעונות לאברכים״ ובה נכתב כי ״ בעקבות הפסקת הסבסוד לחייבי גיוס, קו הסיוע של ׳אגודת ישראל׳ מדריך אברכים לפתוח עסק זעיר כדי לזכות בהנחה למעונות היום.״, קישור לכתבה: https://www.inn.co.il/news/661393

5. נבקש להתייחס להלן, על דעת היועצת המשפטית לממשלה, לשני היבטים הנוגעים למבחני התמיכה לשנת תשפ״ו:

6. **<u>ראשית</u>**, במהלך בחינת אישורו של נוהל משני סטטוס תשפ״ה התברר לגורמי המקצוע כי קיים קושי מעשי במישור הבקרה והאכיפה כלפי כל מי שמבקשים סבסוד על בסיס עבודה בעסק של בן זוג (העסקת עוזר כהגדרתו בסעיף 39 לפקודת מס הכנסה); הורה שותף בעסק של בן זוג; העסקה על ידי מוסד תורני הנתמך על ידי משרד החינוך במסגרת מבחני התמיכה למוסדות תורניים, במסגרת התבחין ״הורה עובד״; או מתן שירותים עבור מוסד תורני הנתמך על ידי משרד החינוך במסגרת מבחני התמיכה למוסדות תורניים, במסגרת התבחין ״עצמאי בעל עסק חדש״.

סוגיה זו הובאה לפתחנו על רקע הצורך להסדיר את המעבר בין תבחינים בתוך שנת תשפ״ה ולמנוע עקיפה של פסק הדין וריקונו מתוכן, אך היא מעוררת סוגיה עקרונית רוחבית, שאינה נוגעת בהכרח למגזר כזה או אחר, ושיש למצוא לה פתרון. זאת, משום שיש קושי מושגי בהענקת סבסוד בגין תבחין אשר לא ניתן לבחון את התקיימותו, וממילא לבצע לגביו אכיפה. במבחני התמיכה קיימים תבחינים כאמור. ככלל, הכללת תבחינים במבחני התמיכה צריכה להיות מותנית בהעמדת כלים אפקטיביים לבחינת התקיימותם.

7. **<u>שנית</u>**, בהמשך לכל האמור לעיל, ולמכתבה שבסמך של היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 14.7.2025, בעניין הצורך בנקיטת צעדים שאינם מחייבים חקיקה בקרב משרדי הממשלה השונים, לשם הגברת השוויון בנטל השירות הצבאי - הענקת סבסוד ישיר בהיקף משמעותי לשם עידוד תעסוקה או לימודים של אדם שהפעילות שהוא חייב בה על-פי דין היא גיוס לצבא, אינה מתיישבת עם חובת הגיוס ועם עקרון שלטון החוק. בנסיבות אלה, וכאמור במכתב, הדברים מחייבים לשקול הוספת תנאי לקבלת סבסוד למעונות בכך שכל מבקש החייב לפי דין בגיוס לצבא הסדיר את מעמדו מול רשויות הצבא, יהא אשר יהא התבחין מכוחו הוא זכאי לסבסוד.

8. אשר על כן נדרש לקבל החלטה סדורה ומנומקת בעניינים האמורים.

בברכה,

עו״ד-אביטל סומפולינסקי
משנה ליועצת המשפטית לממשלה
משפט ציבורי-חוקתי

ד״ר גיל לימון, עו״ד
משנה ליועצת המשפטית לממשלה
משפט ציבורי-מינהלי

<u>העתק</u>:
עו״ד דבורה אליעזר, היועצת המשפטית למשרד העבודה
עו״ד דודי קופל, היועץ המשפטי למשרד האוצר